

Minister Finansów i Gospodarki

Warszawa, 13 maja 2026 roku

Sprawa: Interpelacja nr 16714 Pośła Jacka Osucha
Znak sprawy: BP11.054.1.2026
Kontakt: Kancelaria MF
tel.: +48 22 694 55 55
e-mail: kancelaria@mf.gov.pl

Włodzimierz Czarzasty
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

odpowiadając na interpelację nr 16714 Pośła Jacka Osucha z 22 kwietnia br., działając w porozumieniu z Ministrem Zdrowia oraz Pełnomocnikiem Rządu do spraw Instrumentu na rzecz Zwiększenia Bezpieczeństwa Europy, poniżej przedstawiam wyjaśnienia do pytań zawartych w interpelacji.

Ad 1. Jakie konkretne działania naprawcze w celu stabilizacji finansów publicznych zamierza Pan podjąć jako Prezes Rady Ministrów?

Należy podkreślić, że system finansów publicznych w Polsce jest uregulowany zarówno na poziomie konstytucyjnym, jak i ustawowym, w szczególności ustawą z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych. Regulacje zawarte w ustawie określają zasady prowadzenia gospodarki finansowej państwa oraz nakładają na uczestników tego procesu konkretne obowiązki w zakresie planowania, wykonywania i kontroli budżetu. System ten ma charakter ciągły na wszystkich etapach oraz opiera się na bieżącym monitorowaniu sytuacji finansowej państwa, co umożliwi identyfikowanie odchyleń od założeń budżetowych oraz podejmowanie adekwatnych działań korygujących.

Działania na rzecz stabilizacji finansów publicznych są prowadzone w sposób systemowy i wielowymiarowy, przy wykorzystaniu instrumentów zarówno po stronie dochodowej, jak i wydatkowej budżetu państwa, z uwzględnieniem uwarunkowań prawnych, makroekonomicznych oraz zobowiązań wynikających z członkostwa w Unii Europejskiej. Podejście to zakłada równoczesne wzmacnianie dochodów publicznych, kontrolę dynamiki wydatków oraz zapewnienie stabilności

finansów państwa przy zachowaniu zdolności do realizacji kluczowych polityk publicznych, w szczególności w obszarze bezpieczeństwa, inwestycji i wsparcia społecznego.

Kierunki podejmowanych działań w celu zwiększenia przejrzystości i stabilności finansów publicznych oraz wzmocnienia roli budżetu państwa, zostały określone w *Białej Księdze finansów publicznych*¹. Działania te są sukcesywnie realizowane, w szczególności poprzez:

- publikację aktualnych planów finansowych oraz danych o wykonaniu planów funduszy utworzonych, powierzonych lub przekazanych Bankowi Gospodarstwa Krajowego;
- prezentowanie planów finansowych tych funduszy w uzasadnieniu do projektu ustawy budżetowej oraz informacji o ich wykonaniu w sprawozdaniu z wykonania ustawy budżetowej;
- finansowanie z budżetu państwa części zobowiązań funduszy, w tym wykupu obligacji oraz kosztów ich obsługi;
- ograniczanie nakładania nowych zadań na wybrane fundusze oraz działania zmierzające do wygaszania ich działalności (w szczególności Funduszu Przeciwdziałania COVID-19, Fundusz Pomocy);
- zmniejszanie zakresu wykorzystania skarbowych papierów wartościowych w finansowaniu zadań publicznych;
- wzmocnienie stabilizującej reguły wydatkowej poprzez rozszerzenie jej zakresu podmiotowego oraz objęcie nią dodatkowych kategorii operacji finansowych;
- wprowadzenie od 2025 r. nowego modelu kształtowania dochodów JST opartego w większym stopniu na stabilnych dochodach własnych oraz bardziej przewidywalnych zasadach finansowania zadań publicznych. Rozwiązania te wzmocniają zdolność planowania finansowego jednostek samorządu terytorialnego oraz stabilizują sytuację finansową całego sektora instytucji rządowych i samorządowych, co w dłuższym okresie ogranicza presję na stosowanie nadzwyczajnych mechanizmów finansowania zadań publicznych poza budżetem państwa, w tym poprzez fundusze funkcjonujące poza sektorem finansów publicznych;
- powołanie Rady Fiskalnej jako niezależnej instytucji monitorującej stan finansów publicznych oraz wzmocniającej przejrzystość i dyscyplinę fiskalną.

Jednocześnie należy zauważyć, że obecna polityka fiskalna prowadzona jest w warunkach istotnej niepewności geopolitycznej związanej z trwającą wojną w Ukrainie, co wiąże się z koniecznością ponoszenia ponadstandardowych wydatków na rzecz bezpieczeństwa państwa oraz ochrony obywateli. Dodatkowym czynnikiem ryzyka pozostaje niestabilna sytuacja na rynkach

¹ <https://www.gov.pl/web/finanse/stan-polskich-finansow-publicznych-2016-2023-biala-ksiega2>

energetycznych, związana m.in. z napięciami geopolitycznymi na Bliskim Wschodzie, w tym w rejonie cieśniny Ormuz, co wpływa na poziom cen surowców energetycznych oraz zwiększa niepewność w zakresie kosztów funkcjonowania gospodarki (obecnie realizowany jest z budżetu państwa program „maksymalnych cen paliw” przewidujący obniżkę podatku VAT od ceny paliwa do 8% z 23% i oraz obniżoną akcyzę do minimum unijnego). Działania te stanowią znaczące obciążenie dla finansów publicznych, jednak mają charakter priorytetowy i nie mogą podlegać ograniczeniom bez ryzyka naruszenia podstawowych funkcji państwa.

Po stronie dochodowej budżetu państwa podejmowane są działania o charakterze legislacyjnym i operacyjnym, ukierunkowane zarówno na zwiększenie dochodów budżetowych, jak i poprawę efektywności ich poboru. Obejmują one zmiany w wybranych podatkach i opłatach publicznych, rozszerzanie bazy dochodowej oraz dalsze uszczelnianie systemu podatkowego i wzmacnianie egzekucji należności publicznoprawnych. Jednocześnie skuteczność tych działań jest uzależniona od przebiegu procesu ustawodawczego, w tym od etapu podpisu ustaw przez Prezydenta RP. W obecnych uwarunkowaniach część rozwiązań zmierzających do zwiększenia dochodów budżetowych (np. objęcie fundacji rodzinnych nowymi restrykcjami w zakresie podatku CIT, ograniczenie dostępności ekonomicznej napojów słodzonych oraz podwyżkę podatku od wygranych, wzrost akcyzy na wyroby tytoniowe i nowatorskie wyroby tytoniowe), z uwagi na weta Prezydenta, nie mogła wejść w życie, co w sposób obiektywny ogranicza zakres dostępnych instrumentów po stronie dochodowej.

Po stronie wydatkowej budżetu państwa działania koncentrują się na utrzymaniu dyscypliny fiskalnej oraz racjonalizacji struktury wydatków. Należy przy tym podkreślić, że znacząca część wydatków ma charakter prawnie zdeterminowany i wynika z obowiązujących ustaw, wcześniej podjętych zobowiązań oraz programów wieloletnich, co ogranicza możliwość ich krótkookresowej redukcji. W tych warunkach prowadzone są działania polegające na bieżącym monitorowaniu wykonania budżetu, identyfikacji potencjalnych oszczędności oraz stosowaniu instrumentów przewidzianych w ustawie o finansach publicznych. Ich skuteczność pozostaje jednak uzależniona od współpracy dysponentów części budżetowych odpowiedzialnych za realizację poszczególnych zadań.

Kluczowym elementem prowadzonej polityki fiskalnej są również zobowiązania wynikające z objęcia Polski procedurą nadmiernego deficytu. 21 stycznia 2025 r. Rada Unii Europejskiej przyjęła zalecenie określające ścieżkę jego redukcji, wskazując na konieczność przestrzegania tempa wzrostu wydatków określonego w „Średniookresowym planie budżetowo-strukturalnym na lata 2025–2028”. Realizacja tych zaleceń podlega bieżącemu monitorowaniu i raportowaniu – dwa razy w roku Polska przedstawia informacje o postępach we wdrażaniu działań korygujących. 28 kwietnia 2026 r. Rada Ministrów przyjęła sprawozdanie z wdrażania tego planu, zawierające aktualne informacje o działaniach na rzecz redukcji nadmiernego deficytu.

W konsekwencji działania stabilizujące finanse publiczne są prowadzone w sposób wyważony i dostosowany do istniejących uwarunkowań, przy uwzględnieniu

zarówno reguł fiskalnych i zobowiązań międzynarodowych, jak i konieczności zapewnienia bezpieczeństwa państwa oraz stabilnego rozwoju gospodarczego. Mają one charakter systemowy i konsekwentny oraz są ukierunkowane na zwiększenie przejrzystości finansów publicznych, wzmocnienie roli budżetu państwa oraz ograniczanie stosowania mechanizmów pozabudżetowych, przy jednoczesnym zapewnieniu stabilności finansów publicznych i ciągłości realizacji kluczowych zadań państwa.

Ad 2. *Czy w świetle pogłębiającego się zadłużenia Państwa Polskiego, Rząd podejmie decyzję o rezygnacji z dodatkowych, wieloletnich i znacznych obciążeń finansowych, w tym unijnej pożyczki SAFE?*

28 listopada 2025 r. Polska złożyła do Komisji Europejskiej oficjalny wniosek o pomoc finansową w ramach instrumentu SAFE, który został poddany szczegółowym analizom pod kątem potrzeb obronnych państwa oraz uwarunkowań finansowych. Priorytety inwestycyjne zostały określone przez Sztab Generalny Wojska Polskiego, a Plan inwestycyjny SAFE odzwierciedla rzeczywiste potrzeby operacyjne Sił Zbrojnych RP oraz kierunki modernizacji wynikające z aktualnej sytuacji bezpieczeństwa.

Plan ten został przyjęty decyzją Rady UE z 17 lutego 2026 r., a następnie ujęty w krajowych ramach programowych, w tym w uchwale nr 96 Rady Ministrów z dnia 13 marca 2026 r. w sprawie Programu „Polska Zbrojna”.

Instrument SAFE ma charakter celowy i służy finansowaniu wydatków o strategicznym znaczeniu dla bezpieczeństwa państwa, przy wykorzystaniu preferencyjnych warunków oferowanych na poziomie Unii Europejskiej. Jednocześnie należy podkreślić, że finansowanie to nie jest realizowane bezpośrednio w ramach wydatków budżetu państwa.

W obecnych uwarunkowaniach geopolitycznych wydatki na obronność mają charakter priorytetowy, a wykorzystanie instrumentu SAFE stanowi racjonalne narzędzie ich finansowania. W związku z tym nie są prowadzone prace nad rezygnacją z tego instrumentu.

8 maja br. nastąpiło podpisanie kluczowych dokumentów, w tym umowy pożyczki SAFE.

Ad 3. *Jakie konkretne działania zamierza podjąć Pan jako Premier Polskiego Rządu w celu wyciągnięcia Narodowego Funduszu Zdrowia ze stanu zapaści finansowej?*

Minimalna wysokość środków publicznych przeznaczanych na ochronę zdrowia jest zdeterminowana ustawą z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych².

² Dz. U. z 2025 poz. 1461, z późn. zm.

Ustawa zakłada minimalne nakłady na finansowanie ochrony zdrowia: w 2025 r. – 6,5% PKB - 221,7 mld zł, w 2026 – 6,8% PKB - 247,6 mld zł. Procentowo wzrost rok do roku: w 2025 – 16,1%, w 2026 – 11,7%.

Odnosząc się do kwestii sytuacji finansowej Narodowego Funduszu Zdrowia należy wskazać, że pierwotnie planowane koszty realizacji zadań NFZ w 2026 r. wyniosły ponad 214 mld zł, co w porównaniu do planu pierwotnego NFZ na 2023 r. oznacza wzrost w wysokości blisko 72 mld zł.

Dotacja podmiotowa dla NFZ, która stanowi największe pod względem finansowym wsparcie ze strony Ministra Zdrowia, przeznaczona jest na uzupełnienie środków na ochronę zdrowia do wysokości minimalnej wynikającej z obowiązujących przepisów, przy uwzględnieniu wszystkich elementów składowych nakładów na ochronę zdrowia. Nakłady te w 2026 r. pozwoliły na zaplanowaną w budżecie Ministra Zdrowia dotację podmiotową na poziomie 26 mld zł, co stanowi niemal 40% wydatków zaplanowanych w części 46 – Zdrowie. Jednocześnie w wyniku działań podjętych przez Ministra Zdrowia już w marcu br. na podstawie art. 131 d ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, NFZ otrzymał dodatkowe środki z budżetu państwa z rezerwy celowej zaplanowanej na ochronę zdrowia, w kwocie 4 mld zł. Środki te stanowiły uzupełnienie środków przeznaczonych na finansowanie świadczeń opieki zdrowotnej, zwiększając jednocześnie dotację podmiotową dla NFZ zaplanowaną na bieżący rok do 30 mld zł.

Trwają analizy w sprawie możliwości kolejnych zwiększeń dotacji podmiotowej dla NFZ na bieżący rok. Dodatkowo prowadzone są stałe analizy wykonania budżetu w części 46 – Zdrowie, a zidentyfikowane oszczędności będą możliwe do przeznaczenia na kolejne zwiększenia dotacji podmiotowej dla NFZ.

Pomimo nieustannie podejmowanych działań mających na celu zwiększenie środków w budżecie Narodowego Funduszu Zdrowia, które skutkują istotnym zwiększaniem nakładów na koszty świadczeń opieki zdrowotnej, środki te są niewystarczające.

Obecna sytuacja jest wynikiem szeregu działań nawarstwiających się w systemie, w tym zmiany rozwiązań okresowych na trwałe bez zabezpieczenia źródeł pokrycia wydatków generujących skutki finansowe, np. ustawy z dnia 26 maja 2022 r. o zmianie ustawy o sposobie ustalania najniższego wynagrodzenia zasadniczego niektórych pracowników zatrudnionych w podmiotach leczniczych oraz niektórych innych ustaw³.

Aktualnie największą część zidentyfikowanego zapotrzebowania na dodatkowe środki dla NFZ stanowią skutki realizacji tej ustawy. Tylko w 2025 r. skumulowany koszt rekomendacji Agencji Oceny Technologii Medycznych i Taryfikacji, wyniósł ponad 58 mld zł, czyli 25% wszystkich środków, którymi dysponował NFZ.

Poprawa sytuacji finansowej w ochronie zdrowia jest priorytetem, wobec czego aktualnie jest ona szeroko dyskutowana oraz analizowana na wszystkich

³ Dz. U. poz. 1352

poziomach, przy stałej współpracy z Narodowym Funduszem Zdrowia i Agencją Oceny Technologii Medycznych i Taryfikacji, jak i w ramach wspólnego dialogu, w tym m.in. w ramach prac Trójstronnego Zespołu do spraw Ochrony Zdrowia. Priorytetem w podejmowanych działaniach oraz ostatecznie wdrażanych rozwiązaniach jest uwzględnienie konieczności zagwarantowania bezpieczeństwa zdrowotnego pacjentów.

Z wyrazami szacunku

Z upoważnienia Ministra Finansów i Gospodarki

Hanna Majszczyk
podsekretarz stanu

w Ministerstwie Finansów